

ЧИ МАЮ Я ПРАВО НА ЦИФРОВУ КОНФІДЕНЦІЙНІСТЬ?

Наш час називають часом цифрових технологій, і справді так, адже вони стали невід'ємною частиною життя суспільства. Таким чином проблема цифрової конфіденційності зараз є актуальна, як ніколи раніше. Щодня кожен з нас залишає свій слід у цифровому просторі – користується соціальними мережами, обмінюється інформацією, відвідує вебсайти. Всюди на своїх пристроях ми поширюємо свої персональні дані.

Перш за все хочу пояснити, що таке цифрова конфіденційність. Це право особи зберігати приватність особистої інформації про себе. Персональні дані – це інформація про особу - ім'я, дата народження, домашня адреса, номер телефону тощо. До персональних даних належать банківські рахунки, медична історія особи. Існують також цифрові дані - IP-адреса, історія браузера, файли cookie, логіни та паролі. Помітно, що ми поширюємо багато інформації про себе в цифровому просторі, постає логічне питання: чи залишаються вони справді приватними?

Я думаю, що персональні дані, після того як потрапляють у всесвітню мережу, перестають належати тільки мені. Хоч я і не поширюю відомості про себе, але вони збираються соціальними мережами та вебсайтами, якими я часто користуюся. Дані про активність користувачів збирають цифрові платформи, які потім використовують для створення детальної характеристики своєї аудиторії. Наприклад, алгоритми TikTok завжди підбирають відео саме під мій емоційний стан, що є яскравим прикладом того, як на основі моїх дій дана платформа визначає мої інтереси.

Я часто відчуваю, що мої персональні дані під загрозою і впевнена, що така думка є не у мене однієї, адже ймовірність використання даних без мого дозволу є високою. Заходжу на новий вебсайт - поширюю файли cookie, завантажую новий додаток - надаю доступ до місцезнаходження, фотографій. Страх витоку даних є аргументованим, адже історія знає безліч таких випадків. Наприклад, скандал навколо Facebook у 2017 році після перемоги Дональда Трампа, коли журналісти оприлюднили розслідування про незаконне використання компанією персональних даних користувачів Facebook для маніпуляцій на виборах президента США. Також ситуація, що відбулася у 2014 році внаслідок кібератаки на eBay - одного з найбільших вебсайтів електронної комерції у світі - у результаті якої постраждало 145 мільйонів активних користувачів. Ці інциденти вкотре показують чутливість персональних даних у цифровому просторі.

Постає питання: чи маю я право на цифрову конфіденційність?

Безсумнівно – так, я маю право на контроль над власною інформацією, на безпечний цифровий простір, де я вільно, без страху витоку даних, можу користуватися різними послугами. Я маю право на безпечний простір, де мої права поважають. Право на цифрову конфіденційність є основою для створення законодавчих актів як на національному, так і на міжнародному рівні, щоб забезпечити захист даних у глобальній мережі. В Конституції України (1996) в статті 32 закріплено право людини на невтручання до її особистого і сімейного життя. Це закладає основу для прийняття інших законодавчих актів, які забезпечують цифрову безпеку: Закон України «Про захист персональних даних»(2010), що гарантує право

на захист особистої інформації. Важливу роль в захисті даних людини відіграє Уповноважений Верховної Ради з прав людини, який здійснює контроль з дотриманням відповідних нормативно-правових актів. На міжнародному рівні право на захист приватної інформації особи закріплено в Загальній декларації прав людини (1948) в статті 12: «Ніхто не може зазнавати безпідставного втручання у його особисте і сімейне життя, безпідставного посягання на недоторканність його житла, тайну його кореспонденції або на його честь і репутацію. Кожна людина має право на захист закону від такого втручання або таких посягань». Також закріплено в Європейській конвенції з прав людини (1950) в статті 8, частині 1: «Кожен має право на повагу до свого приватного і сімейного життя, до свого житла і кореспонденції». Незважаючи на те, що ці документи були прийняті майже століття назад, їхні принципи актуальні і зараз для захисту даних в мережі. Для продуктивного захисту персональних даних у 2018 році був прийнятий Загальний регламент про захист даних (GDPR), що є однією з найсуворіших норм у світі щодо захисту персональних даних та надає громадянам ЄС більше контролю над своїми даними.

Для захисту особистих даних потрібно не тільки законодавче регулювання, а й обізнаність і відповідальність громадян. Кожен користувач послуг в Інтернеті повинен розуміти, яку інформацію слід поширювати, а яку – ні. Кожен повинен знати, як захистити свої дані: використовувати складні паролі для своїх профілів на різних платформах, увімкнути двофакторну автентифікацію для додаткового захисту акаунтів, використовувати VPN для шифрування з'єднання, бути обережним з фішингом – не відкривати підозрілі листи або посилання, оскільки вони можуть вкрати персональні дані.

Отже, кожен з нас має право на цифрову конфіденційність, адже це невід'ємна частина прав людини в сучасному світі. Важливо, щоб ми були обізнані в цій сфері, адже відповідальне ставлення до персональних даних може вберегти від їх незаконного поширення. Право людини на цифрову конфіденційність закріплено в законодавстві і на національному, і на міжнародному рівні. Кожна людина має право на безпечний цифровий простір. Важливо пам'ятати, що реалізація права людини на цифрову конфіденційність – справа не тільки держави, а й відповідальність кожного з нас.